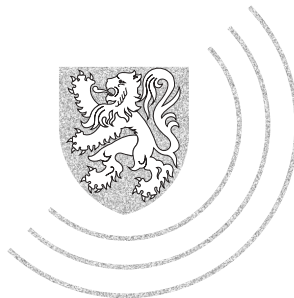

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

13 november 2002

HOORZITTING/GEDACHTEWISSELING

**over de evaluatie van het instrument milieubeleidsvereenkomst
en de uitvoering van milieubeleidsvereenkomsten in 2001**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening
uitgebracht door de heer Jos Bex**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jacques Timmermans.

Vaste leden :

de heren Gerald Kindermans, Jan Laurys, Erik Matthijs, Jef Van Looy ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Dominique Guns, de heren Patrick Lachaert, Paul Wille ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Jacky Maes, Jacques Timmermans ;

mevrouw Isabel Vertriest ;

de heer Jos Bex.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heren Mark Van der Poorten, Jan Verfaillie ;

de heer Louis Bril, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Guy Sols, Gilbert Van Baelen ;

mevrouw Niki De Gryze, de heren Julien Librecht, Jan Penris ;

de heren Bruno Tobback, Jan Van Duppen ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Herman Lauwers.

INHOUD

	Blz.
I. Verslag van de hoorzitting van 24 september 2002	4
I.1. Evaluatie van het instrument milieubeleidsovereenkomst	4
I.2. Overeenkomst 'Selectieve inzameling van oude en vervallen geneesmiddelen'	8
I.3. Milieubeleidsovereenkomst 'Afgedankte voertuigen'	9
I.4. Milieubeleidsovereenkomst 'Afvalbanden'	11
I.5. Milieubeleidsovereenkomst 'Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur' ...	14
II. Verslag van de gedachtewisseling van 3 oktober 2002	16

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening hield op 24 september 2002 een hoorzitting met vertegenwoordigers van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij over de evaluatie van het instrument milieubeleidsvereenkomst en over de uitvoering in 2001 van de milieubeleidsvereenkomsten 'Selectieve inzameling van oude en vervallen geneesmiddelen', 'Afgedankte voertuigen', 'Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur' en 'Afvalbanden'.

De evaluatieverslagen over de uitvoering van de milieubeleidsvereenkomsten in 2001 werden op 18 augustus 2002 aan het Vlaams Parlement bezorgd in uitvoering van artikel 12 van het decreet van 15 juni 1994 betreffende de milieubeleidsvereenkomsten.

Op 3 oktober 2002 hield de commissie een gedachteswisseling over de uitvoering van de milieubeleidsvereenkomsten.

I. VERSLAG VAN DE HOORZITTING VAN 24 SEPTEMBER 2002

I.1. Evaluatie van het instrument milieubeleidsvereenkomst

De heer Erik Matthijs, waarnemend voorzitter : Overeenkomstig artikel 12 van het decreet van 15 juni 1994 betreffende de milieubeleidsvereenkomsten beschikt het parlement over een termijn van 45 dagen, in dit geval tot 4 oktober 2002, om bezwaar te maken tegen de milieubeleidsvereenkomsten (MBO's) inzake afgedankte voertuigen, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en afvalbanden¹. Deze bezwaarprocedure is enkel van toepassing als het parlement wil dat de overeenkomst wordt opgezegd. Indien de commissie aanbevelingen wil doen voor de verdere uitvoering of de bijsturing van de MBO's kan dit gebeuren via een voorstel van resolutie en is ze niet aan de termijn van 45 dagen verbonden.

De heer Jan Vermoesen, doelgroepverantwoordelijke aanvaardingsplichten OVAM : De vraag kan

worden gesteld of het hier gaat om een evaluatie van het instrument milieubeleidsvereenkomst of van het instrument aanvaardingsplicht. Aangezien de aanvaardingsplicht echter moet worden uitgevoerd door middel van een milieubeleidsvereenkomst, is de discussie dezelfde.

Ik zal drie studies voorstellen : de WES-studie in opdracht van OVAM, de RUG-studie en de doelmatigheidsanalyse van het Rekenhof.

Het is de doelstelling van de studie van het West-Vlaams Economisch Studiebureau om te toetsen of de aanvaardingsplicht voor een bepaalde afvalstof al dan niet een geschikt instrument is. Hiervoor was eigenlijk nood aan een referentie-afvalstof, die op dit moment ontbreekt. We hebben daarom een vergelijking gemaakt met andere instrumenten, zoals de productnormering of convenants. We hebben ook een score proberen toe te wijzen, maar het blijft natuurlijk om een subjectief gegeven gaan. Deze toetsing verplicht ons wel over alle parameters na te denken.

De studie bestond uit drie fasen. Eerst hebben we de bestaande milieubeleidsvereenkomsten, die zich op dat moment in een beginfase bevonden, geanalyseerd.

De tweede fase was de opstelling van het toetsingskader zelf, wat resulteerde in een aantal tabellen. De analyse gebeurde door het creëren van een toetsingskader door het zoeken naar parameters van het product. Hoe werkt dit toetsingskader ? Per stroom die we viseren voor de invoering van de aanvaardingsplicht, gaan we een aantal kenmerken inventariseren. Ten eerste zijn er de kenmerken van de afvalstof : is het nodig aan preventie, inzameling, verwerking te doen ?

Ten tweede verzamelen we de kenmerken over de producent : is hij toewijsbaar, is de sector representatief ?

Ten derde verzamelen we kenmerken van het product : is het een verbruiks- of gebruiksgoed, wat is de levensduur, de restwaarde ? Die kenmerken worden vergeleken met de kenmerken van de verschillende instrumenten. Zo kan een instrument bijvoorbeeld goed scoren op handhaving of afdwingbaarheid of op samenwerkingsgerichtheid, preventie ...

Fase drie bestond uit de toepassing van dit kader op de afvalstromen van TL-armaturen, TL-lampen, dierlijke vetten en oliën, landbouwfolie en P-fractie.

¹ De overeenkomst over de selectieve inzameling van oude en vervallen geneesmiddelen liep reeds af op 4 mei 2001. In afwachting van een nieuwe milieubeleidsvereenkomst werd tussen de OVAM en de farmaceutische sector een voorlopige overeenkomst gesloten.

Vandaag zijn we al een studie verder. Momenteel loopt een studie uitgevoerd door ERM met de bedoeling om voor de afvalstromen van motor- en fietsbanden, fotochemie, matrassen, speelgoed, meet- en controleapparatuur, houtafval en vloerbedekking te analyseren hoeveel producten op de markt worden gebracht, hoe zij worden afgedankt, wat de impact is op het milieu. Deze gegevens zijn nodig om de onderhandelingen over een milieubeleidsovereenkomst te kunnen beginnen. De studie toetst deze stromen aan het toetsingskader van de WES-studie.

Een andere studie is die van de Universiteit Gent. De doelstelling was om een aantal kritische succesfactoren te identificeren die bepalend zijn voor het succes van een milieubeleidsovereenkomst. Er zijn drie parameters : de mogelijkheid van een goede uitvoering, de impact op milieu en economie en het ontstaan van een beleidsbasis. Deze kritische succesfactoren werden zowel intern als extern gezocht.

Een externe succesfactor is het algemene beleidsklimaat. Is er een traditie van consensus en gezamenlijke probleemoplossing ? Is er de bereidheid om strengere alternatieve instrumenten in te schakelen ? Kan er als sector worden gehandeld ? Welke marktkansen zien de sectoren erin ? Kunnen producenten scoren door deze milieubeleids-overeenkomsten ?

De interne factoren zijn ook belangrijk voor een goede werking van de MBO. Als de indicatoren van de milieuperformantie goed gedefinieerd zijn, is het mogelijk om het succes van de MBO te toetsen. Daarvoor is uiteraard ook een goede monitoring nodig. Er moet een geloofwaardig mechanisme zijn om de milieudoelstellingen te halen. In de MBO Papier staan wel een aantal doelstellingen, maar de financiering en operationalisering is weinig uitgewerkt. In de Recupel-overeenkomst staat daarentegen dat er fondsen gevormd moeten worden, dat de gemeenten betaald moeten worden, dat de kringloopcentra moeten meewerken. De mechanismen zijn dus gespecificeerd. In een milieubeleidsovereenkomst kan niet alles voorzien worden, daarom moet het leerproces gestimuleerd worden. Bijsturing van onder meer de doelstelling en de logistieke kanalen moet mogelijk blijven.

Het Rekenhof evalueert de convenants. Daarbij wordt de doelmatigheid bekeken gedurende de beleidscyclus : bij de voorbereiding, de bepaling, de uitvoering, de evaluatie en de bijsturing. Het Rekenhof beoordeelt bijvoorbeeld of over de MBO overlegd is met alle partijen, of zij voldoende in-

spraak gekregen hebben. Ook de verantwoording aan het parlement en de wettigheid wordt geëvalueerd. Deze studie is nog niet afgerond. De OVAM heeft al kunnen reageren op een ontwerp, maar er is nog geen definitieve versie ².

Tot slot wil ik een aantal aandachtspunten vermelden. Een convenant of een MBO wordt gezien als een soepele en snelle regelgeving. In de praktijk blijkt dat echter niet het geval. Vaak duren de onderhandelingen lang en verloopt er veel tijd tussen de principiële goedkeuring en de realisatie. In een overeenkomst kan men echter ook ambitieuzer zijn dan de wet zelf. De wet moet dan aangepast worden aan de MBO. Het belangrijkste is echter de collectieve efficiëntie : de sector kan door synergie meer realiseren dan een individueel bedrijf. Dat is de belangrijkste meerwaarde van een milieubeleidsovereenkomst.

Door het sluiten van overeenkomsten creëert men een draagvlak voor de wetgeving. De sector engageert zich immers tot de uitvoering van de afspraken. Dat is anders dan een wetgeving die van bovenaf wordt opgelegd.

Een zwak punt zijn de bestraffingsmogelijkheden. Het volstaat niet de overtreders te vatten, er moeten ook straffen zijn. De invoering daarvan is afhankelijk van de andere gewesten. Wallonië staat op dat gebied nog niet ver. We kunnen processen-verbaal opmaken, maar stellen vragen bij de effectiviteit ervan als er geen sancties zijn. Administratieve boetes zouden een oplossing kunnen bieden. Als het systeem van ecotaksen wordt overtreden, is er bijvoorbeeld in straffen voorzien die niet enkel de aangiftes van het jaar in kwestie betreffen, maar kunnen teruggaan tot het jaar dat de wet in voege trad. Dit is een goed voorbeeld van afdwingende administratieve middelen.

De afstemming van de bevoegdheden is ook een probleem. Afvalstoffen zijn een regionale bevoegdheid. Producenten/invoerders werken voor beide landsgedeelten. Het beleid wordt op elkaar afgestemd in overleg tussen de kabinetten. Het tijdstip van de goedkeuring en de handhaving verschilt echter nog, en dat is een knelpunt.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : De producenten zijn gebonden aan de aanvaardingsplicht. In het Vlarea (artikel 3.1.1.1) zijn de stoffen vermeld

² Het verslag van het Rekenhof over het gebruik van convenants in de Vlaamse Gemeenschap (*Parl. St.* VI. Parl. (2002-2003), nr. 38/1) werd ingediend op 9 oktober 2002.

waarvoor een aanvaardingsplicht geldt. In het volgende artikel staat, overeenkomstig artikel 10, paragraaf 2, van het afvalstoffendecreet, dat de aanvaardingsplicht voor de producent inhoudt dat hij, wanneer de consument een product aanschaft, verplicht is het overeenstemmende product, waarvan de producent zich ontdoet, gratis in ontvangst te nemen. Geldt dat nog? Er is geen enkele MBO die zo werkt, behalve de selectieve inzameling van de geneesmiddelen.

De heer Jan Vermoesen : In de praktijk gebeurt dat inderdaad niet. Het is echter nooit de bedoeling van de wetgever geweest om de detailhandel de rol van de containerparken te laten overnemen. Het is eerder een aanzet om de producent verantwoordelijk te maken. Het artikel dat volgt zegt dat de wijze waarop dat gebeurt, bepaald moet worden in de MBO. Het logistieke systeem kan worden uitgewerkt in een MBO. Voor wit- en bruingoed is bedongen om de één voor één bij de detailhandel te behouden, maar de containerparken bevoegd te maken voor de één voor nul (het inleveren van een apparaat zonder dat er een aankoop van een nieuw apparaat tegenover staat). In de MBO Papier is er enkel een financiële bijdrage door middel van een publicatieruimte. Dat is een vrije interpretatie van de doelstellingen en de logistieke structuur.

De heer Johan Malcorps : De fundamentele kwestie is of convenanten goede werkingsinstrumenten zijn. We zijn al een aantal jaren aan het experimenteren met PPS-formules, samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven. Er zijn een aantal successen, bijvoorbeeld de convenant over CFK's. Het bedrijfsleven zag in dat er een strenge regelgeving op komst was en aanvaardde dus de convenant.

De meeste MBO's in de afvalsector zwakken de bepalingen van het afvalstoffendecreet en het Vlaarea (Vlaams reglement betreffende afvalvoorkoming en -beheersing) af, bijvoorbeeld op het gebied van de aanvaardingsplicht. De wettelijke bepalingen worden opgeschort door het goedkeuren van een MBO. Dat was niet de bedoeling en gaat in tegen de geest van het decreet betreffende de milieubeleidsovereenkomsten. Naar aanleiding van het Nationaal Milieubeleidsplan 4 heeft men zich in Nederland ook afgevraagd of de convenants niet vervangen moeten worden door regelgeving. Ook daar blijkt dat vrijwillig samenwerken met de privé-sector zijn beperkingen heeft.

Dat blijkt trouwens ook uit de WES-studie. Daarin staat dat het opnemen van hergebruik bij de aanvaardingsplicht tegen de economische politiek van de producenten ingaat. In Nederland, maar ook bij

Fost-Plus, blijkt dat het recycleren van verpakkingen niet ingaat tegen het belang van de producent omdat het aantal verpakkingen kan stijgen. Onder die voorwaarde willen ze meewerken, zeker als ze ecotaksen of strengere regels kunnen tegenhouden. Producenten vragen om preventief te werken en minder verpakkingen te maken, faalt. Dat zal trouwens blijken uit de uitvoering van de verschillende MBO's. Bij de MBO Papier lukt het niet omdat de papierproducenten maar ook de uitgevers van reclamebladen geen baat hebben bij preventie. Zij trachten dat te omzeilen en in de praktijk blijkt de aanvaardingsplicht in die sector sterk afgezwakt.

Er zijn veel gegevens beschikbaar. Natuurlijk is voor een aantal afvalstromen zoals de afgedankte voertuigen, de afvalbanden en het wit- en bruingoed (elektrische en elektronische apparaten), de MBO nog niet lang genoeg in werking. De voorlopige cijfers stemmen ons echter niet optimistisch. De MBO over de oude en vervallen geneesmiddelen is een uitzondering.

De heer Jan Vermoesen : Een MBO is als instrument inderdaad niet geschikt voor preventie. De waarde van de WES-studie is dat aangegeven wordt welk instrument het best past bij een bepaalde doelstelling. Voor preventie zijn productnormen of andere regelgeving beter geschikt. Een milieubeleidsovereenkomst is wel geschikt als collectief systeem om een sector verantwoordelijk te maken voor selectieve inzameling en goede verwerking. Op dat gebied werpen de voornoemde MBO's wel vruchten af.

De heer Jos Bex : Ik pleit ervoor dat er naast Recupel voor de afgedankte elektrische en elektronische apparaten ook een andere formule komt met dezelfde doelstelling. Dan kan men vergelijken en de meest efficiënte behouden. Monopolievorming is niet wenselijk.

Ik huiver bij de praktijk in sommige sectoren om aanverwante bedrijven uit te sluiten van deelname aan een MBO met het oog op de beveiliging van de eigen marktpositie.

Zoals wel vaker het geval is, verloopt de ontwikkeling in Wallonië trager. Dat mag echter geen reden zijn om het proces ook bij ons te vertragen. Vlaanderen moet een – realistische – voortrekkersrol blijven spelen, evenwel zonder dat onze bedrijven daarmee in de problemen raken. Wachten op samenwerkingsakkoorden met het Waalse of Brussels Gewest of de buurlanden is niet aangewezen. Tegelijk moet men de strijd aanbinden met het ont-

wijkgedrag ten aanzien van de consumentenbijdrage. Zo gaat men bijvoorbeeld net over de grens grote partijen computers aankopen en vervolgens importeren.

Heffingen met resultaatverbintenis verdienen de voorkeur boven het bestraffen van bedrijven die niet in orde zijn met een MBO of met de aanvaardingsplicht.

De heer Jan Vermoesen : De wet op de overheidsopdrachten is hier weliswaar niet van toepassing, maar toch moeten de achterliggende principes ervan hier wel gelden.

Recupel is een collectief systeem dat van de bedrijven zelf uitgaat. De consument aanvaardt blijkbaar de bijdrage. De efficiëntie wordt daardoor inderdaad niet voortgestuwd. De overheid moet daarom waakzaam blijven.

De heer Geert De Roover, adjunct van de directeur bij OVAM : De wet staat de oprichting van systemen naast Recupel toe. Verschillende bedrijven informeerden al bij OVAM naar de mogelijkheden terzake, maar nog niemand ging werkelijk tot de oprichting ervan over. Daar spelen de kosten – niet alleen van de inzameling en verwerking zelf, maar ook van de administratie – uiteraard een rol in.

Wat de grensoverschrijding betreft, is een Europese oplossing wenselijk. Het is echter geen reden om te wachten.

Kennis van de markt is inderdaad belangrijk, in de eerste plaats om die bedrijven op te sporen die vandaag niets doen. Die kennis kan wel al indirect verkregen worden bij de sectoren zelf. Door steekproefanalyses van de inhoud van vuilniszakken kan voor sommige stromen worden geschat hoeveel nieuwe producten op de markt worden gebracht.

De heer Jacques Devolder : De selectieve inzameling van geneesmiddelen via apotheken is al voorbeeldig sinds 1985. Daar ging destijds een uitgebreide bewustmakingscampagne aan vooraf, met medewerking van de grote sociale organisaties. Wellicht is dat ook hier aangewezen. Overigens is er nog wel steeds een probleem met de inzameling van injectienaalden van diabetici en drugsgebruikers.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : De consument heeft geen andere keuze dan de Recupelbijdrage te aanvaarden. Hij kan immers geen nieuw toestel kopen als die bijdrage niet wordt betaald. Het is

dan ook gemakkelijk om te stellen dat de consument een dergelijke bijdrage aanvaardt.

De ladder van Lansink komt blijkbaar niet ter sprake bij de MBO's. In het ontwerp uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen staat onder actie 28 dat de aanvaardingsplicht effectief moet bijdragen tot het realiseren van preventie- en hergebruikdoelstellingen. U zegt het tegenovergestelde, met name dat het belangrijk is voor een selectieve inzameling en om de afvalstoffenstromen goed te kunnen onderscheiden. U stelt dat een MBO in mindere mate dient om preventie- en hergebruikdoelstellingen te realiseren. U spreekt dus een actie van het huishoudelijkafvalstoffenplan tegen.

De heer Johan Malcorps : Preventie in de vorm van productnormering is een federale verantwoordelijkheid. Door een MBO kan men wel een regeling treffen. De gewestminister kan een akkoord sluiten met de sector inzake recyclage of verwerking en daarin preventie opnemen.

Via een milieubeleidsovereenkomst vragen dat een sector op vrijwillige basis aan preventie doet, blijkt echter niet te werken. Er blijven twee mogelijkheden over. Door de wet op de productnorm kan het federaal worden opgelegd, en dan is er daarover geen discussie meer. Ofwel wordt op termijn de mogelijkheid geboden om op gewestelijk niveau maatregelen op te leggen. Als men werk wil maken van preventie, dient men daarvoor een wettelijke basis te creëren.

De heer Jos Bex : Het moet door een MBO mogelijk zijn om ook preventieve maatregelen te nemen. Als men x aantal stukken van een product op de markt brengt en die moeten terug ingezameld worden, kan men ook zorgen dat de verwerking zo efficiënt mogelijk gebeurt. Bij de inzameling van autowrakken bijvoorbeeld, kan in het kader van een MBO worden gesteld dat het gebruik van een aantal grondstoffen of onderdelen moet verminderen omdat ze milieuvriendelijk zijn bij de aanmaak of het gebruik of bij de verwerking. Bij het demonteren van een wagen kan men precies zeggen welke onderdelen werden gebruikt. Op die manier kan dus ook preventief worden gewerkt met de MBO's.

Er kan ook met heffingen worden gewerkt. Als er in duizend kilogram massa honderd kilogram van een product zit dat absoluut moet worden vermeden, dan moet in de MBO staan dat de sector een heffing betaalt op datgene wat ze daarvan blijven produceren. Op die manier wordt de industrie verplicht om te zoeken naar alternatieven. De auto-

sector is zelf bezig met het wegwerken van schadelijke producten.

De heer Jan Vermoesen : Er is een ontwerp van koninklijk besluit waarin gevraagd wordt dat de producent die een auto op de markt brengt, zegt welke stoffen er allemaal inzitten. De autosector beweert dat echter niet te kunnen omdat de producenten de geheimen van de toeleveranciers niet krijgen.

De heer Jos Bex : Ik verwijs naar een studie gemaakt door TWC Consulting en besteld door Febiac. Daarin wordt voor elk merk en voor elke type wagen de volledige samenstelling van de elementen gedetailleerd die gediend hebben voor de productie van de wagen. Er werd exact berekend hoeveel de demontage en het hergebruik kost. Men komt tot de vaststelling dat de demontage volledig kan worden bekostigd met de opbrengst van de producten.

De heer Jan Vermoesen : Het gaat om een studie op het vlak van recyclage. Er wordt in die studie gesproken over metalen, textiel of kunststoffen maar niet over de scheikundige stoffen die erin zitten. Dat laatste heeft betrekking op preventie : gevaarlijke stoffen mogen er niet inzitten. Die discussie wordt momenteel op federaal niveau gevoerd.

Verder hebben we geprobeerd om op vrijwillige basis aan te zetten tot selectieve inzameling en verwerking. Er is pas schot in de zaak gekomen toen het in de Vlarea-reglementering is opgenomen. Dat geldt ook voor preventie. We kunnen wel een aantal zaken realiseren wat hergebruik betreft en we gaan de verbintenis aan dat aspect in de MBO's op te nemen. Het veranderen van de samenstelling van bepaalde producten is een federale aangelegenheid. Daarvoor zijn andere instrumenten nodig dan de MBO.

De heer Johan Malcorps : We zijn inderdaad bevoegd voor hergebruik. Er wordt vastgesteld dat recyclage voor een groot stuk in het voordeel van de sector is. Hergebruik is dat niet echt. Als het gaat over concurrentie met nieuwe producten, duiken er problemen op, bijvoorbeeld in verband met de loopvlakvernieuwing van autobanden. Daarom is er een goede wetgeving nodig die in werking treedt als de milieubeleidsovereenkomst (of de vrijwillige overeenkomst) niet werkt.

I. 2. Overeenkomst 'Selectieve inzameling van oude en vervallen geneesmiddelen'

De heer Geert De Roover : De MBO 'Selectieve inzameling van oude en vervallen geneesmiddelen' is op 4 mei 2001 afgelopen. In afwachting van een nieuwe MBO tussen het Vlaams Gewest en de sector blijft men voortwerken aan het systeem van selectieve inzameling langs de apothekers in overeenstemming met de MBO. Het is de bedoeling dat er een nieuwe MBO wordt opgesteld als duidelijk is welke bepalingen in Vlarea opgenomen worden inzake de aanvaardingsplicht van oude en vervallen geneesmiddelen.

De ingezamelde hoeveelheden in 2001 liggen ongeveer in dezelfde lijn als de ingezamelde hoeveelheid in 2000. Er is een stabilisering van de hoeveelheid rond 315.000 kilogram. De bewustmaking blijft een belangrijk aspect. Daarom heeft de begeleidingscommissie beslist om in juni van dit jaar opnieuw een intensieve campagne te voeren om het inzamelkanaal bij de burger te promoten. Dat is gebeurd door het verdelen van sorteerwijzers langs apothekers, en het verspreiden van affiches langs gemeentehuizen en intercommunales.

De heer Johan Malcorps : Deze MBO is de best functionerende. Het is evenwel nodig dat er een nieuwe bewustmakingscampagne gevoerd wordt. In 2001 heeft men 316 ton opgehaald. Dat is een stabilisering : in 2000 ging het om 315 ton. In 1999 haalde men 333 ton op na een nieuwe bewustmakingscampagne. Blijkbaar zit de selectieve inzameling nog niet ingebakken bij de burger en moet de nodige publiciteit worden gemaakt.

Is men nog van plan om een aanvaardingsplicht in te voeren ? Wat is de stand van zaken ?

De heer Jacques Devolder : Het invoeren van een aanvaardingsplicht is een belediging voor de farmaceutische sector die al die jaren goed werk heeft geleverd. Er is totnogtoe geen enkele weigering geweest van apothekers om mee te werken aan de inzameling.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik ben het daar volledig mee eens. De apothekers moeten zelf dozen kopen om de vervallen geneesmiddelen in te zamelen. In tegenstelling tot de andere MBO's is het dus niet de consument die betaalt. De sector verdient dan ook alle lof.

De heer Geert De Roover : De besprekingen over de wijziging van Vlarea zijn nog aan de gang. Als er een aanvaardingsplicht zou worden ingevoerd voor vervallen geneesmiddelen, dan zal het huidige systeem volgens mij toch niet op de helling komen te staan.

De heer Jos Bex : Ik ben het ermee eens dat dit een van de best functionerende MBO's is. Ik ga echter niet akkoord met de stelling dat de consument niet voor de kosten moet opdraaien. Op het einde van de rit is het wel degelijk de consument die betaalt.

De sector heeft ongetwijfeld voor de verschillende soorten geneesmiddelen onderzoek verricht naar het effectieve verbruik. Ik zou graag over de cijfers beschikken : wat wordt er op de markt gebracht en wat wordt daar effectief van geconsumeerd ? Wat is het resultaat van de inzameling ten opzichte van wat kan worden ingezameld ? Zonder deze cijfers weten we niet waar we naartoe gaan.

De heer Jacques Devolder : Het is zeer moeilijk om deze cijfers te verzamelen. Zo is het gebruik van generische geneesmiddelen dit jaar sterk toegenomen. Als gevolg daarvan gebruiken veel patiënten hun oude geneesmiddelen niet meer. Soms schakelen ze later opnieuw over naar hun oude medicatie. Voor 2002 kan dit leiden tot een lichte verhoging van niet-gebruikte geneesmiddelen.

De heer Jos Bex : Ik geloof in de macht van de marketing. Niet voor niets worden sommige tabletten verpakt per 6, 12 of 20. De grootte van de verpakkingen wordt afgestemd op het gedrag van de consument. Ik twijfel er dan ook niet aan dat de sector over voldoende cijfermateriaal beschikt.

De heer Jacques Devolder : De grotere verpakkingen zijn bestemd voor patiënten met chronische aandoeningen. De geneesmiddelen in grote verpakkingen zijn verhoudingsgewijs goedkoper dankzij de inspanningen van minister Vandembroucke. Het is niet de sector die de grootte van de verpakkingen bepaalt : alle verpakkingen worden gecontroleerd door niet minder dan drie ministeries : van volksgezondheid, economische zaken en sociale zaken.

De heer Erik Matthijs, waarnemend voorzitter : Ten opzichte van 1993-1994 is er minder ingezameld. Hoe komt dat ? Is het verbruik afgenomen ? Worden er meer kleinere verpakkingen aangeboden ?

De heer Jacques Devolder : Huisartsen en apothekers leggen er steeds meer de nadruk op dat bij-

voorbeeld antibiotica volledig moeten worden uitgenomen. Een positief effect van de grotere verpakkingen is ook dat de patiënt minder vaak bij de dokter langs moet.

De heer Erik Matthijs, waarnemend voorzitter : Vindt de commissie het nodig om een aanbeveling te formuleren over deze MBO ?

De heer Jos Bex : Het is voorbarig om vandaag reeds conclusies te trekken. Laten we in de loop van de volgende weken nagaan of we aanbevelingen willen formuleren.

De heer Johan Malcorps : Ik sluit me bij dat voorstel aan.

1.3. Milieubeleidsvereenkomst 'Afgedankte voertuigen'

De heer Jan Vermoesen : In het Febelauto-systeem werden vorig jaar ongeveer 11.000 wrakken geregistreerd tijdens het laatste semester. Na de eerste 8 maanden van 2002 zijn er al 42.000 wrakken binnengekomen bij de centra.

Het aantal erkende centra is toegenomen : er werden reeds 8 centra erkend. 4 centra kregen al een positief rapport. In Wallonië ontbreekt een wettelijke basis voor erkenningen. Er zijn wel 6 officieus erkende centra. In het totaal zijn er in België dus ongeveer 20 centra die zich in orde hebben gesteld of zullen stellen.

Hoeveel wrakken moeten er worden verwerkt ? Precieze cijfers ontbreken. Elk jaar worden er ongeveer 400.000 tot 450.000 nieuwe voertuigen ingeschreven. Bij een constant autobestand zou dat betekenen dat er elk jaar evenveel voertuigen worden afgedankt. Vaak worden jonge voertuigen echter geëxporteerd naar het buitenland. De sector gaat uit van ongeveer 140.000 wrakken per jaar.

Vorig jaar heeft de sector vrijwillig 15 euro aangeboden per wrak dat werd verwerkt in een erkend centrum. De Europese moederhuizen hebben hun Belgische filialen echter teruggefloten. Er werd een studie uitbesteed om na te gaan of er sprake is van financiële noden en van een verwerkingsdeficit. Als dat het geval zou blijken, dan zal de sector ervoor betalen. In het omgekeerde geval zal de markt moeten spelen. De studie werd intussen afgerond. De federatie Coberec vecht echter de cijfers aan. Tegen half oktober 2002 zal ze eigen cijfers naar voren schuiven. Dat zal de basis vormen voor verdere discussie over de noodzaak van financiering door de sector.

De cijfers kunnen worden opgekrikt dankzij een aangepaste handhaving. De voertuigen die niet in een erkend centrum terecht komen worden rechtstreeks naar de 'shredder' gebracht, of worden naar de andere gewesten of naar het buitenland geëxporteerd. In november 2001 hebben we ongeveer 70 bedrijven bezocht. Er werden 1.000 voertuigen gecontroleerd. 77 procent van de voertuigen bleek niet op het juiste moment in een erkend centrum terecht gekomen te zijn. In het najaar zullen we de handhavingsactie voortzetten. We zullen de handhaving uitoefenen op het niveau van de shredders, van de sloopbedrijven en van de havens. Bovendien hebben we de actie gecoördineerd met de andere gewesten. Een belangrijk probleem is wel dat er in Wallonië een wettelijk kader ontbreekt voor de verwerking van voertuigen.

Als zou blijken dat het systeem niet werkt, dan kan overgeschakeld worden op andere systemen ; bijvoorbeeld het Nederlandse systeem waarbij de belasting blijft doorlopen zolang er geen certificaat van vernietiging wordt afgeleverd of het systeem van statiegeld waarbij het statiegeld wordt terugbetaald als het certificaat van vernietiging wordt voorgelegd.

De heer Jos Bex : Ik herhaal dat het heel belangrijk is om zowel de in- als de output te kennen. De sector zelf zegt dat er geen alternatief is voor controle bij slopers, shredders en autohandelaars zolang voertuigen in België niet efficiënter geregistreerd worden. Moeten we daarom wachten met deze MBO tot het Vlaamse Gewest daarover een akkoord heeft gesloten met Wallonië en Brussel ? Neen. Ik vind dat we alvast van start moeten gaan en op federaal vlak moet men ondertussen werk maken van een registratiesysteem dat het ons mogelijk maakt elke auto te volgen. Zowel in Nederland als in Frankrijk werkt men op die manier. Waarom zou dat hier niet kunnen ?

De heer Johan Malcorps : De sleutel is in federale handen omdat de Europese richtlijn daar omgezet en toegepast moet worden. Dat wordt de link tussen een federaal vernietigingsattest en gewestelijk statiegeld, waarvan ik voorstander ben. Ik zal minister Dua binnenkort vragen wat zij over dat laatste systeem denkt.

De MBO is nog maar pas opgestart, maar de cijfers voor dit jaar zijn hoopgevender dan die voor 2001. Vorig jaar werden maar 13.000 wrakken geregistreerd. Nu zijn dat er al 42.000 en hopen we dat dat er tegen het einde van dit jaar 60.000 zijn. Maar in België worden naar schatting jaarlijks ongeveer 400.000 voertuigen afgedankt. Daarvan blijven er

250.000 hier. De sector heeft het over 140.000 wagens, maar dat cijfer is belachelijk laag. Vorig jaar werd dus maar 5 percent geregistreerd. Pas als we 40 tot 60 percent bereiken, is deze MBO geslaagd. We zijn er nog lang niet en de vraag is of dit systeem zal volstaan.

De handhavingscampagne was belangrijk, vooral omdat ze geleerd heeft dat de sector zich niets aantrekt van Vlarea. OVAM heeft zestig bedrijven gecontroleerd en liefst 56 daarvan kregen maatregelen opgelegd.

De nieuwe cijfers zouden er inderdaad op kunnen wijzen dat we in de goeie richting gaan, maar Vlaarea bepaalt dat tegen 1 januari 2005 minimaal 85 % van het gewicht van alle voertuigwrakken of afgedankte voertuigen moet worden hergebruikt en teruggewonnen. Minimaal 80 % moet worden hergebruikt en gerecycled. De Europese richtlijn geeft ons tijd tot 2006. De tijd dringt dus.

OVAM en het Vlaams Parlement moeten blijvend aandacht schenken aan één van de belangrijkste en gevaarlijkste afvalstromen. Maar kunnen we deze sector met een MBO aanpakken ? De sector slaagt er zelfs niet in een geloofwaardig financieringssysteem uit te werken. Zonder vernietigingspremie of statiegeld zal het volgens mij helemaal niet lukken.

Misschien ben ik te pessimistisch en vergt het gewoon wat tijd. Ik weet dat nogal wat verantwoordelijken bij Febelauto erin geloven, maar ik weet ook dat anderen in de sector gewoon lachen met deze bepalingen.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Aangezien veel historische bodemverontreiniging voorkomt op plaatsen waar vroeger auto's werden gesloopt, kunnen we niet genoeg benadrukken hoe belangrijk de problematiek van autowrakken is.

Worden de bedrijven waar overtredingen werden vastgesteld nog gevolgd ? Hoe zal u hen dwingen de opgelegde maatregelen na te leven ? In de tekst lees ik letterlijk dat het niet aangewezen is om de resultaten al te strikt te toetsen aan de eisen van de MBO. Wat bedoelt u daar precies mee ?

De heer Jan Vermoesen : Omdat het systeem nog maar pas is opgestart, vinden wij het belangrijker dat het eerst goed draait vooraleer we nagaan of we bijvoorbeeld de opgelegde recyclagedoelstellingen halen. We zullen die doelstelling maar halen als het systeem goed werkt. Als die zin uit het verslag verkeerd geïnterpreteerd kan worden, zullen we ze duidelijker formuleren.

De heer Erik Matthijs, waarnemend voorzitter : De resultaten van 2001 tonen aan dat de MBO nauwelijks wordt nageleefd. OVAM heeft 6.000 bedrijven schriftelijk geïnformeerd over de nieuwe verplichtingen en controles. Eén percent daarvan of zestig bedrijven werden gecontroleerd en 56 bleken niet in orde te zijn en kregen tijd om zich in orde te stellen. Zeven bedrijven zijn daar niet in geslaagd. Er werd een proces-verbaal opgesteld. Zal OVAM alle andere bedrijven ook controleren ? Wat is er gebeurd met de processen-verbaal ? Kunnen die bedrijven hun milieuvergunning kwijtraken ?

De heer Jan Vermoesen : Het aantal bedrijven waar autowrakken terecht komen is heel groot, maar uiteindelijk komen alle wrakken bij een shredder terecht en die shredderbedrijven hebben we allemaal bezocht.

Dat is uiteraard niet zonder gevolgen gebleven voor de andere bedrijven in de sector. De kosten worden immers doorgerekend. De bedrijven die we gecontroleerd hebben, hebben we strategisch gekozen, rekening houdend met de middelen waarover we beschikken. Ik denk niet dat OVAM een bedrijf kan sluiten, maar de actie kan volgens mij wel één en ander duidelijk maken in de sector.

De heer Rik De Baere, adjunct-kabinetschef van minister Vera Dua : We hebben recent beslist een interregionaal handhavingssysteem op te zetten. Alles hangt dus af van onze partners, omdat export hier vaak als achterpoortje wordt gebruikt.

De heer Jan Vermoesen : Een nummerplaat die het voertuig volgt en niet de bestuurder, zou inderdaad een grote stap vooruit zijn. We hebben dat voorgesteld in de ambtelijke werkgroep, maar de bevoegde instantie wenst daar vooralsnog niet op in te gaan. We hebben wel enkele andere scenario's voorbereid – statiegeld of fondsvorming – die er ook voor kunnen zorgen dat de wrakken in een erkend centrum terecht komen. Als het huidige systeem niet volstaat, kunnen we door middel van een Interministeriële Conferentie Leefmilieu het federale niveau inschakelen.

De huidige MBO loopt van 1999 tot 2004. Het nieuwe ontwerp-Vlarea bepaalt dat de terugnameplicht vanaf 2004 geldt, tenzij de sector dan een plan voorlegt om conform de Europese richtlijn tegen 2006 of 2007 hetzelfde doel te bereiken. Samen met de sector zal OVAM proberen de puzzel ineen te doen passen : financiering, bijkomende maatregelen op federaal niveau, verdere uitwerking van de MBO, ...

De heer Jos Bex : Er werd me gesignaleerd dat de milieubeleidsovereenkomst contraproductief zou werken. Vroeger kwamen nogal wat auto-onderdelen terecht in het tweedehandscircuit. Daardoor werd hun levensduur verlengd, wat essentieel is. Met de MBO zou dat moeilijker geworden zijn.

De heer Jan Vermoesen : OVAM heeft het hergebruik altijd gestimuleerd. De Federatie van Auto-onderdelen en Recyclagebedrijven (Fevar) werd destijds met middelen van OVAM opgericht. In alle relevante regelgeving werd aandacht besteed aan hergebruik.

Hier moeten de betrokken sectoren zelf verantwoordelijkheid opnemen. Ze kunnen zich profileren als een erkend centrum. We hebben nooit gezegd dat de autowrakken rechtstreeks naar een erkend centrum en een shredder moeten gaan. Een wrak kan ook bij een niet-erkend centrum terecht komen. Het economisch beleid speelt dus een rol.

Nu blijkt inderdaad dat vele wrakken rechtstreeks naar de shredder getransporteerd worden. Toch is dat lang niet voor alle wrakken het geval. Er bestaat geen onmiddellijke vrees voor een tekort aan tweedehandsonderdelen.

De heer Johan Malcorps : Het is in het belang van de sector de bruikbare onderdelen uit de wrakken te verwijderen. Dat zal dan ook wel gebeuren. De gemaakte vorderingen betreffen vooral het verwijderen van oude olie en remvloeistof. Voor de rest bestaat echter het gevaar dat het autowrak voor 95 procent naar de shredder gaat. Er moet dus nog veel gebeuren en Febelauto zal ons ervan moeten overtuigen dat de sector op het goede spoor zit.

I.4. Milieubeleidsovereenkomst 'Afvalbanden'

De heer Geert De Roover : Over dit onderwerp hebben de parlementsleden twee documenten ontvangen : het rapport van Recytyre, het beheersorgaan opgericht door de sector, en een begeleidende tekst van OVAM in verband met deze evaluatie.

Voor afgedankte autobanden is er geen centraal ophaalsysteem zoals voor batterijen of afgedankte elektrische toestellen. Het systeem van Recytyre is gebaseerd op een responsabilisering van de hele sector en op de homologering van operatoren via een systeem dat werd ontworpen door een externe firma, in samenwerking met de overheid.

Bij de bespreking vorig jaar werd gevraagd de voorgelegde cijfers aan een nader onderzoek te onderwerpen. We hebben ervoor gekozen de meest

recente cijfers meer in detail te bekijken, namelijk die van 2001. Zo kunnen dubbeltellingen voorkomen worden.

Voor heel België werd 71.926 ton banden op de vervangingsmarkt gebracht, waarvan naar schatting 43.381 ton voor Vlaanderen. Voor heel België is 45.450 ton banden opgehaald, waarvan 74 procent in Vlaanderen. In tegenstelling tot vorig jaar gaat het hier om gecontroleerde cijfers. Elke melding werd namelijk gecontroleerd door een extern bureau. Voor het Vlaams Gewest zou het inzamelpercentage daarmee op 78 procent liggen. Deze cijfers liggen lager dan die van 2000, maar nu zijn we er wel in geslaagd tal van fouten en dubbeltellingen uit de melding van de operatoren te halen. We maken dus een leerproces door.

De doelstellingen voor nuttige toepassing worden gehaald. Voor de granulatie met het oog op recyclage werd een algemeen percentage van 20 procent vooropgesteld.

Recytyre heeft ook inspanningen gedaan om de loopvlakvernieuwing beter in beeld te brengen. Vorig jaar hebben we voor het lage percentage aan loopvlakvernieuwing bij de gehomologeerde operatoren een economische verklaring gegeven. De eindverkopers selecteren de karkassen. De banden die in aanmerking komen voor loopvlakvernieuwing, worden niet meegegeven met de operatoren die werken via het Recytyre-systeem.

Recytyre heeft geprobeerd om samen met een aantal bedrijven cijfers hierover te verzamelen. De statistieken van de operatoren geven een laag cijfer als resultaat, maar in de praktijk wordt een hoger cijfer gerealiseerd. Loopvlakvernieuwing ontsnapt voor een deel aan het rapportagesysteem wegens de verschillende economische structuur. In het rapport vindt men daarover informatie terug. Naargelang de manier van tellen wordt 12 tot 19 procent bereikt. Het in kaart brengen van de loopvlakvernieuwing blijft in elk geval een aandachtspunt. In Nederland werden de doelstellingen inzake loopvlakvernieuwing weggehaald uit de ontwerpteksten omdat het gaat om een apart economisch circuit. Daaruit blijkt nogmaals dat het niet eenvoudig is een zicht te krijgen op de loopvlakvernieuwing.

Naar aanleiding van de rapportering van vorig jaar werd door deze commissie gevraagd deze zaken opnieuw te bekijken. Recytyre heeft binnen het huidige systeem de statistieken op punt gesteld. Daarnaast heeft het geprobeerd tegemoet te komen aan de vraag van het Vlaams Parlement : de

MBO heroriënteren, rekening houdend met een aantal aandachtspunten.

Een belangrijke vraag is of er een financieringssysteem nodig is om het geheel beter te steunen. Het Vlaamse, het Waalse en het Brusselse Gewest – met aan Vlaamse kant vertegenwoordigers van het kabinet van minister Dua en van de OVAM – zijn rond de tafel gaan zitten met de sector. De sector heeft een externe studie laten uitvoeren over opportuniteiten en knelpunten.

Er werd ook gewerkt aan een ontwerptekst voor een nieuwe milieubeleidsovereenkomst over afvalbanden. Daarbij is het de bedoeling het toepassingsgebied uit te breiden tot alle afvalbanden die in Vlarea vermeld zijn. Er zou een centraal financieringssysteem worden opgezet voor de ophaling en de verwerking van afvalbanden.

Ook op de containerparken zouden afvalbanden worden opgehaald. Vorig jaar werden namelijk nog 2.000 ton afvalbanden opgehaald op de containerparken. Er zouden in de overeenkomst ook een aantal bepalingen worden opgenomen over preventie.

Daarover werd eerst in kleine kring onderhandeld met de producenten, de invoerders en de overheden. Daarna werden de resultaten besproken met de operatoren en ten slotte hebben we de teksten overgemaakt aan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en aan Interafval, die wellicht binnenkort een reactie zullen geven.

Nu ligt er dus een ontwerptekst voor een nieuwe MBO voor. We stellen voor de 1-voor-0-regel die nu in Vlarea staat, op te heffen om te voorkomen dat afvalbanden vanuit het buitenland zouden worden ingevoerd. De sector wil een 1-voor-1-regeling op het niveau van de handelaar en als tegenprestatie wil ze de afvalbanden gaan ophalen op de containerparken.

Indien de consument zijn banden laat vervangen bij een handelaar, dan is die verplicht de versleten banden terug te nemen en ze mee te geven met het inzamelsysteem van Recytyre. De particulieren kunnen met hun afvalbanden nog steeds op het containerpark terecht en Recytyre wil die daar komen ophalen. De sector is dus bereid verantwoordelijkheid op te nemen voor de totale bestaande afvalstroom.

De 1-voor-0-regeling is niet haalbaar voor sommige afvalstromen, noch voor de eindverkopers, noch voor de controle op de invoer. Handelaars kunnen

immers tegen betaling banden ophalen in het buitenland, die vervolgens invoeren in België en ze daar meegeven met een gratis ophaalsysteem. We moeten voorkomen dat het financieringssysteem, waarvan de kosten worden doorgerekend aan de consument, door dergelijke mistoestanden met een financieel deficit zou te maken krijgen.

We verwachten dat er tegen het midden van 2003 een systeem wordt opgezet met centrale financiering, waarbij Recytyre zorgt voor de ophaling. Daarvoor moeten de noodzakelijke voorwaarden wel vervuld zijn, onder meer de aanpassing van de wetgeving. Dat kan echter niet van vandaag op morgen gebeuren, want er is voldoende tijd nodig om een degelijk systeem uit te werken.

In de toekomst zal de verwerking dus beter kunnen gestuurd worden dan vandaag. Nu is het systeem immers gebaseerd op bandencentrales die zelf kunnen beslissen of ze meewerken of niet. Als het centrale systeem er is, moet de overheid verantwoordelijkheid opnemen voor de controle. Voor elke verkochte band moet ook een bijdrage worden betaald. Daarvoor zijn al de eerste stappen gezet.

De heer Jos Bex : De leden kregen over deze milieubeleidsvereenkomst reeds heel wat briefwisseling. Kan OVAM tegen volgende week geen antwoord formuleren op de uitvoerige en technische brief van 28 augustus 2002 van de Beroepsvereniging Gebruike Banden ?

Hebben er bij de voorbereiding van deze MBO geen exclusieven gespeeld met betrekking tot de deelnemende partners ? Dat begrijp ik althans uit de briefwisseling.

U hebt het over het gratis ophalen van afvalbanden via de containerparken. Daarmee bedoelt u allicht dat de consument er de afvalbanden die hij niet kan inleveren bij de aankoop van nieuwe banden, kan gaan deponeren. Maar het kan toch niet de bedoeling zijn dat de gemeenten de verwerking daarvan voor hun rekening nemen ?

De heer Johan Malcorps : De resultaten van deze MBO zijn niet echt bevredigend. De lat ligt zeer hoog. Volgens Vlarea moet 'rond de 100 procent' van de afvalbanden ingezameld worden. Van ten minste 25 procent, uitgedrukt in gewicht, van de ingezamelde afvalbanden moet het loopvlak vernieuwd worden – nu is dat 12 procent. Ten minste 65 procent moet nuttig worden toegepast op een andere manier dan loopvlakvernieuwing. Het alternatief – het opruimen van nieuwe afvalbandenstor-

ten – willen we te allen prijze vermijden. Welke resultaten worden momenteel behaald ? Zullen de ambitieuze doelstellingen gehaald worden ? Doen we het beter dan de ons omringende landen ?

Over het systeem van 1 voor 1 of 1 voor 0 moet nog een discussie ten gronde worden gevoerd. Vlaarea en de meeste MBO's voorzien op termijn in het principe 1 voor 0 : de sector die een bepaald product op de markt brengt, neemt het afvalproduct terug, zonder dat daar de verplichting tegenover moet staan om in diezelfde sector een nieuw product van dezelfde aard te kopen. Dat is het fundamentele principe van de aanvaardingsplicht. Het Vlaamse Gewest mag natuurlijk geen attractiepool worden voor afvalbanden uit heel de wereld, maar daar bestaan misschien andere controlemechanismen voor. Al deze aspecten moeten uiteindelijk ook Europees geregeld worden.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Bex : als een belangrijke beroepsvereniging, overigens niet voor het eerst, haar ongenoegen uit over de MBO, moet die brief zo snel mogelijk beantwoord worden.

Tegen betaling kunnen versleten afvalbanden achtergelaten worden bij een erkende autobandencentrale ; op containerparken kan dat gratis. Dat is niet logisch.

Het is evenmin logisch dat Recytyre zelf kan beslissen welk bedrijf gehomologeerd wordt. Er moet een zo ruim mogelijk kader worden gecreëerd : iedereen uit de sector moet kunnen aansluiten, dat zal de resultaten ten goede komen.

De heer Geert De Roover : Als ik de inhoud van de jongste brief van de Beroepsvereniging Gebruikte Banden ken, wil ik hem graag beantwoorden.

Vorig jaar werd gevraagd om de MBO te herbekijken. Een klein comité bestaande uit vertegenwoordigers van de drie gewesten en de producenten-invoerders, die het systeem moeten opzetten, heeft dan een ontwerptekst opgesteld en die besproken met de federaties die de operatoren vertegenwoordigen. Daarop zijn een aantal reacties gekomen : er werd voor gepleit dat de toewijzing van de markt voor de ophaling van afvalbanden in openheid zou gebeuren, er moest overleg zijn over lastenboeken, en voldoende tijd zijn om een en ander te bestuderen zodat er geen voordeel kon gegeven worden aan bepaalde (soorten van) bedrijven. We zijn daar met aanpassingen van de MBO aan tegemoet ge-

komen. De sector gaat er ook akkoord mee dat het systeem zal functioneren met multi-operatoren.

Het klopt dat de norm van ‘bijna 100 procent’ niet is gehaald. Ook bij de evaluatie van vorig jaar, werd er al op gewezen dat een van de knelpunten het gebrek aan sturing vanuit het Recytyre-systeem is. Een bandenhandelaar kan nog steeds beslissen al dan niet samen te werken met de gehomologeerde operatoren. Hij kan ook een financiële bijdrage per band vragen. Daardoor kunnen banden op een niet gewenste manier afgevoerd worden. Dat willen we vermijden door een centraal financieringssysteem. Bandencentrales krijgen dan de keuze : ofwel doen ze niet mee met het systeem maar werken ze toch legaal en betalen ze per band nog een financiële bijdrage van 30 tot 60 frank, ofwel gaan ze in op het aanbod van gratis ophaling, ofwel werken ze illegaal – wat we uiteraard niet wensen.

Met dat financieringssysteem willen we het gedrag van individuele bandenhandelaars sturen, niet alleen voor wat inzameling maar ook voor wat verwerking betreft. Aan dat laatste mangelt het nog. We garanderen een transparante aanduiding van operatoren en rapportering.

Het systeem van 1 voor 0 mag niet zomaar opgegeven worden voor alle afvalstromen, maar moet per afvalstroom bekeken worden. Een band is bijvoorbeeld geen batterij. Er moet ook rekening worden gehouden met het Europese gegeven : een identiek systeem voor heel Europa zou problemen kunnen oplossen. Voor een jaarlijkse opruimactie kan de burger in een containerpark terecht, dat naar een groen nummer kan bellen om de banden, vanaf een bepaald volume, te laten ophalen. Dat is te vergelijken met het Bebat-systeem.

Voor de homologatie van bedrijven is door de drie overheden, samen met een extern bureau en Recytyre, een lijst van criteria opgesteld. Een bedrijf dat zich aanbiedt en aan alle criteria voldoet, moet op de lijst geplaatst worden. Natuurlijk volgen er nadien, steekproefsgewijs, nog controles.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : De uitleg over de homologatie voldoet niet. Zijn alle partners nu al dan niet betrokken bij deze milieubeleidsvereenkomst ?

De heer Geert De Roover : Dat hangt af van het antwoord op de vraag wie de partners zijn. Dat zijn natuurlijk de federaties van producenten, handelaars en eindverkopers. Niet elk bedrijf zit mee aan tafel, maar de federaties hebben de overeenkomst mee ondertekend.

Ik ben van mening dat het goed is dat de operatoren van omhaling en verwerking niet mee aan tafel zitten. Als een operator deze overeenkomst mee ondertekent, is hij rechter en partij, een situatie die koste wat het kost moet worden vermeden. Een operator moet immers een opdracht uitvoeren conform een gunning, waarvoor een procedure wordt toegepast die vergelijkbaar is met die van de wet op de overheidsopdrachten.

Ook de Europese Commissie wijst daarop, bij de evaluatie van de contracten van beheersorganismen als Fost Plus en Recupel. Alle contracten van omhaling en verwerking moeten worden verwerkt volgens een transparante procedure. Dit is ook de strekking van het nieuwe systeem uit het ontwerp van milieubeleidsvereenkomst.

De heer Johan Malcorps : De plenaire vergadering heeft hierover in juli 2001 een zeer kritische resolutie aangenomen (*Parl.St.* VI. Parl. 2000-2001, nr. 780/4), wat toen terecht was. Er is intussen heel wat verwezenlijkt, met al onze aanbevelingen wordt rekening gehouden. Dat neem niet weg dat er nog heel wat werk wacht.

1.5. Milieubeleidsvereenkomst ‘Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur’

De heer Jan Vermoesen : Het systeem-Recupel werd opgestart in juli 2001. Ik pleit ervoor om in deze eerste fase niet zozeer de resultaten als wel de realisaties te bekijken. Momenteel werkt Recupel via de gemeenten en de kringloopcentra en via de detailhandel. Maandelijks wordt 3.000 ton opgehaald, wat neerkomt op 3,6 kilogram per inwoner per jaar. Er zijn 2.144 collectiepunten, waarvan 1.763 bij de detailhandel, 21 bij de kringloopcentra en 360 bij de containerparken.

De minister kreeg herhaaldelijk vragen over de ophaling in containerparken en de contracten met de gemeenten. Die contracten zijn er nog steeds niet, maar tegen einde 2002 zal Recupel in elke Vlaamse gemeente inzamelingen doen. Dit gebeurt door een eigen inzameling door de operator van Recupel, of door de overname van de contracten die lopen tussen de gemeente en een andere operator. Bovenop die inzameling betaalt Recupel een vergoeding voor de omkadering, zoals het openstellen van het containerpark en het verwittigen van de operator.

Deze zaak heeft lang aangesleept, maar vandaag is Recupel zelf vragende partij voor het finaliseren van de contracten met de gemeenten. De royale vergoeding voor omkadering zal moeten dalen, de gemeenten zijn zich daar ook van bewust.

De kringloopcentra hangen af van de contracten die met de gemeenten zullen worden gesloten. Recupel zal werken met territoriale zorggebieden, de intercommunales zullen per zorggebied als prioritaire partner worden aangesproken. De kringloopcentra zullen worden vergoed. Hiervan staat nog niets op papier, maar de gesprekken gaan de goede richting uit.

De inzameling gebeurt in vier verschillende fracties : de koelvriesfractie, de beeldbuishoudende fractie, groot wit en de rest. Al wat van deze fracties naar een recyclage-eenheid ging, werd beschouwd als gerecycleerd. OVAM ging niet akkoord met deze veronderstelling, aangezien een bedrijf met deze fracties verschillende dingen doet : verwerking, storten, verbranding. Een verdere uitsplitsing van deze fracties dringt zich op, een taak die werd toegewezen aan het bureau SGS, dat ook een controlesysteem zal uitwerken.

Het aantal leden van Recupel is sterk toegenomen. Recupel heeft 750 leden, goed voor 1.207 contracten. Sommige bedrijven brengen immers verschillende producten op de markt. Die leden brengen volgens een ruwe schatting in het Vlaamse Gewest jaarlijks 16 kilo per inwoner op de markt, terwijl er vier kilo per inwoner wordt ingezameld.

We hebben Recupel gevraagd de milieubijdrage te differentiëren met het oog op de preventie. Per product is er nu één tarief. Het moet mogelijk zijn rekening te houden met het feit dat het om niet-schadelijke of recycleerbare producten gaat.

Recupel is momenteel de enige operator. OVAM heeft gevraagd om na anderhalf jaar werking de financiering goed door te lichten.

De heer Jos Bex : We zijn duidelijk op de goede weg. Deze milieubeleidsvereenkomst is nog niet perfect, maar kan toch model staan voor latere overeenkomsten.

De heer Johan Malcorps : De resultaten zijn inderdaad beter dan vroeger, maar we zijn er nog lang niet. Ik ben minder optimistisch gestemd dan de heer Bex. De doelstellingen zijn ambitieus en er is eveneens een ambitieuze Europese richtlijn op komst. De recyclagepercentages in Vlarea spreken voor zich : inzameling van ferro-metaal : 95 percent, non ferro-metaal : 85 percent, kunststoffen : 20 percent.

Het is niet eenvoudig om conclusies te trekken uit de documenten die Recupel ons geeft. We zouden toch bij benadering moeten kunnen weten of we in

de buurt zitten van de concrete doelstellingen van Vlarea.

Er wordt nu vooral gewerkt via de gemeentelijke containerparken. Er was ooit sprake van regionale overslagstations. Zal de sector hier nog initiatieven voor nemen ?

De heer Jos Bex : Ik wil de heer Malcorps geruststellen. Ik had het niet zozeer over de resultaten van deze overeenkomst, als wel over het instrument.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Tijdens de opstartfase was het ongenoegen bij de gemeenten groot. De intercommunales wezen op diverse problemen. We zullen moeten afwachten wat het komende jaar brengt. Hoe wordt hergebruik gestimuleerd ? De kringloopcentra gaan immers zeer selectief te werk bij de ophaling van elektrische apparaten.

De heer Jan Vermoesen : Er zijn inderdaad geen inzameldoelstellingen vastgelegd, misschien moeten die wel worden bepaald. We spreken nu over 3,6 kilogram aan ingezamelde apparaten per inwoner per jaar. De Europese richtlijn schrijft zes kilogram voor. Als ook professionele apparaten, de automatische verdelers (zoals bijvoorbeeld drankautomaten) en medische toestellen ingezameld worden, wordt het mogelijk die doelstelling te bereiken. Het is correct dat er in de rapportering van vandaag over de finale verwerking niets vermeld wordt. Dat zal worden uitgewerkt door het bureau SGS.

De zorggebieden zullen beheerd worden door een regionaal overslagstation. De uitbater van dat ROS zal contracten afsluiten met de kringloopcentra, de intercommunales en de gemeenten. Recupel zal enkel contracten afsluiten met de uitbaters van het zorggebied.

Recupel zal geen containers plaatsen in de containerparken, maar een systeem hanteren zoals bij de detailhandel. De containerparken zullen een aantal stuks inzamelen die afgehaald worden door Recupel. De burger zal zelf kunnen bepalen of een bepaald toestel herbruikbaar is of niet. De herbruikbare goederen worden dan opgehaald door de kringloopcentra.

Kleine hoeveelheden zullen naar een ROS gebracht worden. Er zijn al een beperkt aantal overslagstations actief, maar hun aantal moet stijgen. Er zijn nog gemeenten die de vier fracties samen inza-

melen. Dat is volgens ons niet aangewezen, want dan moet de verwerker nog sorteren.

De heer Erik Matthijs, waarnemend voorzitter : Ik stel voor de hoorzitting hier af te ronden. Volgende week kunnen we de discussie over de milieubeleidsovereenkomsten en de eventuele bezwaren en aanbevelingen voortzetten.

II. VERSLAG VAN DE GEDACHTEWISSE- LING VAN 3 OKTOBER 2002

– *Bezwaarprocedure*

De heer Jacques Timmermans, voorzitter, herinnert aan artikel 12 van het decreet betreffende de milieubeleidsovereenkomsten. Het Vlaams Parlement beschikt na ontvangst van de verslagen over een termijn van 45 dagen om bezwaar aan te tekenen tegen de overeenkomsten. Deze termijn loopt af op 4 oktober 2002.

De heer Jos Bex merkt op dat de documenten op 20 augustus 2002 werden ingediend in het Vlaams Parlement, maar dat ze pas op 17 september werden verstuurd naar de commissieleden. Vermits een eventueel voorstel om bezwaar aan te tekenen tegen het voortzetten van de overeenkomsten moet worden goedgekeurd door de plenaire vergadering, is het in de praktijk onmogelijk geworden om de overeenkomsten op te zeggen. Het lid wil de MBO's wel grondig bekijken en aan de plenaire vergadering een evaluatie voorleggen. Hij vraagt dat er in de toekomst redelijke termijnen zouden worden gerespecteerd.

De heer Johan Malcorps stelt dat er geen reden is om één van de MBO's op te zeggen. Hij is het eens met de heer Bex dat het wel nuttig is een aantal aanbevelingen te formuleren. De overeenkomst inzake oude en vervallen geneesmiddelen is vrij goed, maar toch heeft het lid er enkele bedenkingen over. Over de overeenkomsten inzake elektrische en elektronische apparatuur en afgedankte auto's heeft het lid reeds veel kritiek gegeven. De heer Malcorps vreest dat de voor 2005 vooropgestelde norm voor hergebruik en recyclage van materiaal in voertuigwrakken niet zal gehaald worden. Voor de MBO over wit- en bruingoed is hij wel iets optimistischer.

Anderzijds zijn deze MBO's pas opgestart en worden nu pas de eerste resultaten meegedeeld. Daarom zou het volgens de heer Malcorps onredelijk zijn ze nu op te zeggen. Wat de milieubeleidsovereenkomst oud papier betreft, waarover nog verslag

moet worden uitgebracht, meent het lid daarentegen dat er een nieuwe MBO nodig is.

Ook de heer Jacky Maes meent dat er meer redenen zijn om door te gaan met de MBO's dan om ze stop te zetten. Hij is het eens met de heer Bex dat de overeenkomsten niettemin grondig moeten worden geëvalueerd.

De heer Erik Matthijs merkt op dat de commissie op 24 september 2002 reeds een goede bespreking heeft gewijd aan het principe van de MBO's en de vier voorliggende verslagen over de uitvoering ervan. Het lid is evenmin van mening dat de overeenkomsten moeten worden opgezegd, maar vraagt dat er meer tijd zou worden uitgetrokken voor een grondige bespreking. De commissie zou nuttige aanbevelingen kunnen doen over de bijsturing van de overeenkomsten, zoals in de overeenkomsten is voorzien.

Voorzitter Jacques Timmermans stelt dat de verslagen, die op 20 augustus 2002 werden ingediend, door het reces en de daarop volgende verhuizing van de diensten van het Vlaams Parlement inderdaad laat bij de leden zijn toegekomen. Indien er fundamentele bezwaren zijn, zou de commissie ook buiten de termijn op een opzegging kunnen aandringen. Blijkbaar zijn die fundamentele bezwaren er echter niet. De voorzitter meent dat moet worden nagegaan hoe in het decreet of het reglement kan worden bepaald dat dergelijke opzeggingstermijnen in periodes van reces worden opgeschort. Hij stelt voor om nu na te gaan welke bezwaren er zijn bij de overeenkomsten en in een latere fase aanbevelingen te formuleren.

De heer Jos Bex deelt verder mee dat de Unie van Zelfstandige Ondernemers (Unizo) zich op een persconferentie erg kritisch heeft uitgelaten over de terugnameplicht. De mededelingen daar sterken hem in zijn overtuiging dat de commissie soms naast de kwestie debatteert. Hij pleit ervoor om deskundigen te betrekken bij de discussies.

De voorzitter repliceert dat de commissie naast belangengroepen ook deskundigen kan horen. Het is in deze materie echter niet eenvoudig om onbevooroordeelde deskundigen te vinden.

De heer Werner Annaert, kabinetsmedewerker van minister Dua, stelt dat Unizo bij elk overleg over milieubeleidsovereenkomsten wordt betrokken. Unizo is van mening dat zelfstandige ondernemers geen afvalstromen moeten aanvaarden en bij de containerparken terecht moeten kunnen. Die parken zijn echter bedoeld voor de burgers.

– *Oude en vervallen geneesmiddelen*

De heer Jos Bex vraagt of het normaal is dat er in afwachting van een nieuwe MBO tussen OVAM en de farmaceutische sector een voorlopige overeenkomst wordt gesloten.

Het lid meent verder dat er moet worden nagedacht over de omvang van de geneesmiddelenverpakkingen. Deze zijn meestal te groot en dus moeten er per definitie oude medicijnen ingeleverd worden. Hij ziet dat als een neveneffect van de marketing in deze sector.

De heer Erik Matthijs ontkent dat de verpakkingen van medicijnen onaangepast zijn. Bij antibiotica bijvoorbeeld gaat het om een kuur die wordt voorgeschreven en waarbij de verpakking volledig moet worden opgebruikt. De heer Jos Bex repliceert dat het probleem van de verpakking en de posologie door huisartsen werdesignaleerd.

De heer Jacques Timmermans merkt op dat federaal minister Frank Vandenbroucke maatregelen neemt voor aangepaste hoeveelheden in de verpakkingen. Op die manier moet de verspilling worden tegengegaan.

De heer Werner Annaert, kabinetsmedewerker, stelt dat de geneesmiddelenindustrie nog geen formele aanvaardingsplicht kent. Omdat er dus geen MBO nodig is, kan er een voorlopige overeenkomst gesloten worden. Ondertussen wordt gewerkt aan een meer definitieve milieubeleidsvereenkomst. Er zou ook een formele aanvaardingsplicht voor oude geneesmiddelen worden ingevoerd.

Er zijn altijd factoren waarop het Vlaams Gewest geen impact heeft. Het aantal geneesmiddelen per verpakking wordt door andere bevoegdheidsniveaus geregeld. Het probleem zal in de Interregionale Verpakkingscommissie aangekaart worden, maar voor eventuele veranderingen is de federale overheid bevoegd.

Mevrouw Marleen Van den Eynde onderstreept dat de farmaceutische sector reeds geruime tijd vrijwillig en op een goede manier de vervallen geneesmiddelen inzamelt. Er wordt geen bijdrage aan de burgers gevraagd. Het zou niet verstandig zijn deze manier van werken grondig te wijzigen.

– *Afvalbanden*

De heer Jacques Timmermans, voorzitter, stelt voor om op basis van het verslag van de hoorzitting van

24 september 2002 een voorstel van aanbeveling op te stellen. De voorzitter herinnert aan het voornemen van de commissie om een bezoek te brengen aan Unigom in het kader van de problematiek van de loopvlakvernieuwing.

De heer Jos Bex herinnert aan het antwoord dat de commissie zou krijgen op de bezwaren van de Beroepsvereniging Gebruikte Banden. Dat antwoord kan dienstig zijn bij het opstellen van aanbevelingen.

– *Afgedankte voertuigen en Afgedankte elektronische en elektrische apparaten*

Er zijn geen verdere opmerkingen bij het verslag over deze overeenkomsten.

De commissie beslist in de vergadering van 24 oktober 2002 om de behandeling van de verslagen over de uitvoering van de milieubeleidsvereenkomst stop te zetten. Aanbevelingen kunnen later in de vorm van een voorstel van resolutie worden ingediend en aan de plenaire vergadering worden voorgelegd.

De verslaggever,

Jos BEX

De voorzitter,

Jacques TIMMERMANS